

Inleiding Keldermans – Van Mansdale

Bij veel Middeleeuwse gebouwen daagt de naam Keldermans op. Het betreft hier niet één architect, maar een heel geslacht van verscheidene generaties, die allemaal iets met kunst (bouwkunst of andere kunsten) te maken hadden.

Over de herkomst van deze naam (Keldermans-Van Mansdale) schreef de Antwerpse genealoog Valckenisse indertijd dat hij "van hoogduytschen afkomst" was. Anderen daarentegen beweerden dat dit een legende was om een nederige afkomst enigszins bij te schaven".

Als oudste naamdrager vinden we Jan van Mansdale (1345-1425) gehuwd met Catharina Pippens. Hij was steenkapper van beroep en woonde in de tijd dat de toen rijke Nederlandse steden, naar het voorbeeld van de buurlanden, overgingen van de eenvoudige Romaanse stijl naar de kunstvolle Gotische bouwstijl, hetgeen een grote vraag naar bekwame beeldhouwers tot gevolg had.

Jan uit "Het Kelderken" speelde hier handig op in en levert weldra werk in meerdere Nederlandse steden. Zijn grote doorbraak komt echter pas in 1393, als hij van het Mechels stadsbestuur de opdracht krijgt tot het maken van een grafkelder voor de machtige Franco de Mirabello alias de Heer Vranckx van Halen, een zoon van Jan van Halen. De naam Van

Handtekening van Rombout Keldermans

Mansdale kan men ontleden als "man-van-de-dale", maar de naaste omgeving van onze Jan uit "Het Kelderken" was van mening dat "mans-uit-de-kelder"-beter paste, hetgeen weldra resulteerde in Keldermans. Dat zij niet gelukkig waren met deze bijnaam kunnen we ruim twee eeuwen als een rode draad volgen in de geschiedenis die dit bouwgeslacht gemaakt heeft. Immers, de talrijk bewaarde

documenten van hun hand zullen zij steeds blijven ondertekenen met Van Mansdale, al of niet gevolgd door een "verminkt" Keldermans. Zo zien we o.a. Kel, Keller(s), Kellerman of Keld'man.

Het Keldermans bouwmeestersgeslacht was een Brabantse familie van architecten, glasschilders en beeldhouwers actief in de 15e en 16e eeuw, afkomstig uit Mechelen. De eerste in de rij was Vlaams architect Jan II Keldermans, die samen met zijn kinderen en diens nakomelingen vooral roem verwierven met typisch Brabants Gotische stijl in zowel de bouwkunst als in de beeldhouwkunst. Zij waren niet enkel actief in het Hertogdom Brabant, maar kregen ook geregeld opdrachten vanuit het huidige Nederland, voornamelijk uit Holland en Zeeland. De meesten onder hen werden evenals hun grootvader stadsarchitect van Mechelen en de latere generatie schopte het zelfs tot hofarchitect bij keizer Karel V (ca. 1500-1530).

Het Keldermans geslacht werd bekend door het ontwerp en de bouw van de grote toren van de Sint Romboutskathedraal in Mechelen. Jan II komt het meest in aanmerking als de ontwerper, de architect en de belangrijkste bouwmeester[1]. Hij zou het begin van de werken echter zelf niet meer meemaken en de eerste steen werd bijgevolg gelegd onder toezicht van zijn zoon Andries. Andere telgen uit de Keldermansfamilie die achtereenvolgens de werken geleid hebben zijn Antoon I, Antoon II, Rombout II en Laurens II. De oorspronkelijke familienaam van het geslacht was Van Mansdale

(ook, Van Mansdaele). De naam Keldermans werd door Jan II bedacht en in gebruik genomen, omdat het huis van de familie bekend stond als 'Het Kelderken' en hij als 'Jan van Het Kelderken' naambekendheid begon te verwerven.